

Tilbagebetaling af arveafgift som følge af praksisændring

Spørgsmål om den tidsmæssige virkning af en ændring - på grundlag af en højesteretsdom - af praksis med hensyn til arveafgiftsberegning.

FOB nr. 80.564

(J. nr. 1980-1172-220).

Advokat A klagede over et afslag på en anmodning fra ham om tilbagebetaling af arveafgift, der var beregnet af en »enkepension« (livsforsikringer med løbende udbetalinger) til hans klient, som havde fået boet efter hendes afdøde ægtefælle udleveret til hensiddende i uskiftet bo.

Skifterettens arveafgiftsberegning, der var foretaget den 21. september 1979, var ikke påklaget til skattedepartementet inden 6 uger, jfr. herved arveafgiftslovens § 32, stk. 3.

A henviste som støtte for sin anmodning om tilbagebetaling af arveafgiften til, at højesteret ved en dom af 6. december 1979 (Ugeskrift for Retsvæsen 1980, s. 84-90) vedrørende forståelsen af § 5 a i arveafgiftsloven og § 14 i arveloven (lov nr. 215 af 31. maj 1963 med senere ændringer) havde fastslået, at der ikke skulle betales arveafgift i et tilfælde svarende til det foreliggende, og at højesteret således havde tilsidesat den praksis, som lå til grund for skifterettens arveafgiftsberegning af 21. september 1979 i den foreliggende sag.

I anledning af A's klage modtog jeg en udtalelse af 23. december 1980 fra skattedepartementet samt sagens akter. I udtalelsen anførte skattedepartementet bl. a. følgende:

»... man må fastholde den af skattedepartementet trufne afgørelse, hvorefter højesterets dom af 6. december 1979 ikke kan finde anvendelse på de forsikringer, der er tilfaldet den efterlevende ægtefælle i den foreliggende sag, med den virkning, at der skal ske tilbagebetaling af den af ægtefællen erlagte arveafgift. Man har herved lagt vægt på, at afgiftsberegningen af 21. september 1979 i medfør af reglerne i arveafgiftslovens § 32 er blevet bindende for ægtefællen forinden dommens afsigelse.

Det tilføjes, at det som anført af klageren er rigtigt, at man i tilfælde, hvor ligningsmyndighedernes praksis underkendes, tillader ansættelsen vedrørende det løbende samt de 3 foregående år taget op til fornyet behandling. Det hænger imidlertid sammen med bestemmelsen i skattestyrelseslovens § 30, stk. 1, hvorefter retssag om skattespørgsmål kan anlægges inden 3 år efter udløbet af det pågældende indkomstår, når betingelserne for klage til landskatteretten ikke er til stede.

...«

Den 24. april 1981 drøftede jeg sagen med repræsentanter for skattedepartementet, der meddelte, at departementet ville tage sagen og det dermed forbundne generelle spørgsmål om den tidsmæssige virkning af den praksisæn-

dring, som den nævnte højesteretsdom er udtryk for, op til fornyet overvejelse.

Jeg tilbagesendte herefter med skrivelse af 30. april 1981 sagens akter til skattedepartementet til brug for de fornylede overvejelser.

Jeg udbad mig underretning om resultatet af departementets overvejelser.

I skrivelse af 25. juni 1981 meddelte skattedepartementet mig, at departementet efter på ny at have overvejet sagen kunne tillade, at »højesteretsdommen kan finde anvendelse på de nævnte forsikringer«; departementet havde derfor anmodet skifteretten i Gentofte om at foretage omberegning af arveafgiften og at tilbagebetale det herefter for meget erlagte beløb.

Skattedepartementet havde i øvrigt den 23. juni 1981 udsendt følgende cirkulærskrivelse til skifteretterne og revisionen af eksekutorboer i København, der er på linie med de hovedsynspunkter, jeg anførte under drøftelsen den 24. april 1981:

»Ved højesteretsdom af 6. december 1979 (U.f.R. 1980, s. 84) statueredes det, at afgiftsfriheden efter arveafgiftslovens § 14, stk. 1, for midlerne i et uskiftet bo også omfatter en den efterlevende ægtefælle ved dødsfaldet tilfalden ret til en løbende ydelse.

Dommen har virkning for allerede foretagne afgiftsberegninger af rettigheder af den omhandlede art, såfremt afgiftsberegningen ikke i medfør af arveafgiftslovens § 32 er blevet bindende for de afgiftspligtige forinden dommens afsigelse. Det tillades herved, at dommen tillige finder anvendelse i tilfælde, hvor afgiftsberegningen er foretaget den 6. december 1978 eller senere.

I boer, der af eksekutor udleveres længstlevende til hendsiden i uskiftet bo, finder dommen anvendelse, hvor arvingerne har godkendt afgiftsberegningen og frafaldet anken efter dommens afsigelse. Det tillades herved, at dommen tillige finder anvendelse i tilfælde, hvor afgiftsberegningen er godkendt og anken frafaldet den 6. december 1978 eller senere.

Omberegning og tilbagebetaling af eventuelt for meget erlagt arveafgift i de her nævnte tilfælde kan ske, når den afgiftspligtige fremsætter anmodning herom over for skifteretterne - i eksekutorboer tillige revisionen af eksekutorboer i København - eller forholdet i øvrigt er afgiftsmyndighederne bekendt. Anmodningen skal være fremsat senest den 31. december 1981.

Ved tilbagebetalingen af arveafgiften gælder reglerne i skattedepartementets cirkulærer nr. 169 af 25. september 1975 og nr. 77 af 5. april 1979.«